

Hvězdářská
ročenka
1975

Academia • Praha

Hvězdářská
ročenka
1975

ČESKOSLOVENSKÁ AKADEMIE VĚD

Hvězdářská

ročenka

1975

ČESKOSLOVENSKÁ AKADEMIE VĚD

Vědecký redaktor

univ. prof. dr. Josef Mohr

Recenzent

dr. Pavel Mayer, CSc.

Hvězdářská ročenka 1975

Sestavili

**Jiří Bouška,
Vladimír Guth,
Bedřich Onderlička,
Jaroslav Ruprecht
a spolupracovníci**

Ročník 51

ACADEMIA

nakladatelství Československé akademie věd
PRAHA 1974

PŘEDMLUVA

V letošním ročníku Hvězdářské ročenky není podstatných změn proti ročníkům minulým. Části A, B1, B2, B4 (zatmění Slunce a zákryty hvězd Měsícem) a B6 zpracoval Vl. Guth, části B3, B4 (zatmění Měsíce) a B5 J. Bouška, části B7 a B8 B. Onderlička a část C Vl. Ptáček. Na sestavení přehledu pokroků v astronomii za rok 1973 se podíleli: P. Ambrož (D3), P. Andrlé (D2), J. Bouška (D5), Vl. Guth (D6), B. Onderlička (D4), J. Rajchl (D6), J. Ruprecht (D7–16), M. Šimek (D6) a L. Webrová (D1). Část E zpracoval B. Onderlička a část F P. Maršálková.

V dubnu 1974

Autoři

A. KALENDÁŘNÍ DATA ROKU 1975

Rok 1975 *řebořského* (*gregoriánského*) kalendáře, tř. nového stylu, je rok obyčejný o 365 dnech. Počíná se u nás 1. ledna o středoevropské půlnoci.

Rok 1975 *juliánského* kalendáře, tř. starého stylu, je také rok obyčejný o 365 dnech. Počíná se dnem 14. ledna 1975 nového stylu.

Základy roku 1975 v řebořském kalendáři jsou:

Sluneční kruh	24	epakta	17
(perioda 28-letá)			
zlaté číslo	19	nedělní písmeno	E
(perioda 19-letá)			
římský počet	13	velikonoční neděle	30. III.
(perioda 15-letá)			

Jiné éry a periody:

Rok 1975 *křesťanské éry* (ab incarnatione Domini) se shoduje:

a) s rokem 7483/84 světové éry *řecké* neboli *byzantské*. Rok 7483 začal dne 14. září 1974 greg., rok 7484 začne dne 14. září 1975 greg.

b) s rokem 6688 *juliánské periody Scaligerovy*. Rok 6688 začne dnem 14. ledna 1975 greg.

c) s rokem 5735/36 *židovské éry*. Rok 5735 je obyčejný pravidelný rok o 354 dnech, začal dne 17. září 1974 greg. Rok 5736 je přestupný nadpočetný rok o 385 dnech, začne dne 6. září 1975.

d) s rokem 2751 *olympiád*, a to se třetím rokem 688 olympiády. Počíná dne 14. července 1975 greg.

e) s rokem 2728 *ab urbe condita* (od založení Říma), počíná dne 14. ledna 1975 greg.

f) s rokem 1394/95 *mohamedánské éry Hedžry*. Rok 1394 je obyčejný rok o 354 dnech a začal při západu Slunce dne 25. ledna 1974. Rok 1395 je také obyčejný rok o 354 dnech a začíná při západu Slunce 14. ledna 1975 greg. *Ramadan* začíná dne 7. září 1975 greg.

g) s rokem 1896/97 *indické éry Saka*. Rok 1896 začal dne 22. března 1974 greg., rok 1897 začne dne 22. března 1975 greg.

h) s rokem 2635 *japonské éry*, začíná dne 1. ledna 1975 greg.

ch) s rokem 1691/92 *Diokleciánovy éry* (kopský kalendář). Rok 1691 začal dne 11. září 1974 greg., rok 1692 začne 11. září 1975 greg.

Besselův rok 1975,0 (annus fictus) začíná dne 1975 I. 0,978 *EČ*, tj. 1974 XII. 31 ve 23^h28,3^m *EČ*. Je to okamžik, kdy střední délka Slunce ovlivněná aberací je 280°. V druhé polovině roku vztahujeme polohy hvězd na rok 1976,0, tj. 1976. I. 1,221 *EČ* čili 1976 I. 5^h18^m,2^s *EČ*.

Juliánské dni: Datum 1975 I. 0^h SČ = 2442413,5 dní juliánské periody. Juliánské dni jsou uvedeny v denní sluneční efemeridě, počínají v poledne světového času, a to o 12^h později než střední dni téhož data.

Astronomické doby roční

Začátek jara, jarní rovnodennost . . . . . III. 21 v 6^h57^m19^s SEČ
 Začátek léta, letní slunovrat . . . . . VI. 22 v 1^h27^m02^s SEČ
 Začátek podzimu, podzimní rovnodennost . . IX. 23 v 16^h55^m32^s SEČ
 Začátek zimy, zimní slunovrat . . . . . XII. 22 v 12^h45^m52^s SEČ

POLOHA NĚKTERÝCH NAŠICH HVĚZDÁREN

Místo	Zem. délka vých. od Greenw.	Zeměpisná šířka	Oprava hvězd. času	Nadm. výška
<i>Praha 5 — Smíchov</i> Astr. ústav KU	0 ^h 57 ^m 34,9 ^s 14°23'43,2"	+50°04'36"	− 9,46 ^s	267 ^m
<i>Praha 1 — Petřín</i> Lid. hvězd. Štef.	0 ^h 57 ^m 35,8 ^s 14°23'58,0"	+50°04'56"	− 9,46 ^s	327 ^m
<i>Praha 1 — Klementinum</i> býv. Praž. stát. hvězd.	0 ^h 57 ^m 40,3 ^s 14°25'04,5"	+50°05'16"	− 9,47 ^s	197 ^m
<i>Praha 1 — ČVÚT</i> observatoř KAG	0 ^h 57 ^m 40,9 ^s 14°25'14,0"	+50°04'40"	− 9,47 ^s	237 ^m
<i>Onďřejov — ČSAV</i> observatoř ASÚ	0 ^h 59 ^m 08,1 ^s 14°47'01,1"	+49°54'38"	− 9,71 ^s	528 ^m
<i>Brno — Kraví hora</i> ASÚ UJEP	1 ^h 06 ^m 21,2 ^s 16°35'18,0"	+49°12'15"	−10,90	310 ^m
<i>Skalnaté Pleso SAV</i> observatoř ASÚ	1 ^h 20 ^m 58,8 ^s 20°14'42,0"	+49°11'20"	−13,30 ^s	1783 ^m

Důležité upozornění: Počínaje rokem 1960 jsou některé údaje uvedeny v rovnoměrně plynoucím čase, tzv. *efemeridovém EČ*, jiné v čase *světovém SČ*, většinou však v čase *středoevropském SEČ*, tj. v čase středoevropského poledníku 15° východně od Greenwiche. Není-li jinak vyznačeno, jsou časy uvedeny v čase středoevropském. Mezi časy platí tyto vztahy:

$$\begin{aligned} \text{středoevropský čas SEČ} &= \text{čas světový SČ} + 1^{\text{h}}00^{\text{m}}00^{\text{s}} \\ \text{efemeridový čas EČ} &= \text{čas světový SČ} + \Delta T^{\text{s}} \\ \text{středoevropský čas SEČ} &= \text{čas efemeridový EČ} + 1^{\text{h}}00^{\text{m}}00^{\text{s}} - \Delta T^{\text{s}}. \end{aligned}$$

ΔT se určuje dodatečně z pozorování. Přibližná hodnota pro rok 1975 je $\Delta T^{\text{s}} = +45,0^{\text{s}}$. O koordinovaném čase viz oddíl 6 o čas. signálech.